

Анотація до дисципліни
ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГІДРОБІОЛОГІЇ

Спеціальність: Е1 Біологія та біохімія

Галузь знань: Е Природничі науки, математика та статистика

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Назва навчальної дисципліни: Геоінформаційні технології в гідробіології

Статус дисципліни: вибірковий компонент освітньо-наукової програми

Мова навчання: Українська

Терміни: Другий рік навчання.

Кредити ЄКТС: 4,0

Зміст та результати:

Вступ до геоінформаційних систем. Векторні типи даних. Історія ГІС. Використання ГІС в гідрологічних та гідробіологічних дослідженнях. Типи даних та основні терміни, що використовуються. Програмне забезпечення для роботи з ГІС даними (на прикладі QGIS)

Векторні дані: точкові, лінійні, полігональні. Створення та редагування векторних даних. Налаштування стилів. Таблиця атрибутів. Додавання та видалення полів, розрахунок значення полів, об'єднання шарів за атрибутами. Градуировані та класифіковані стилі.

Системи координат та проєкції. Оцифрування та просторовий аналіз векторних даних.

Системи координат та проєкції, принципи, поняття, особливості. Система координат універсальної поперечної проєкції Меркатора (UTM). Тривимірна система координат WGS84. Просторові відношення між векторними даними. Типові помилки, що виникають при роботі з ними. Відкриті векторні дані для гідробіологічних досліджень та робота з ними.

Оцифрування векторних даних точкового, лінійного та полігонального типу. Зміна системи координат, створення буферної зони, аналіз відношення між векторними об'єктами.

Растрові типи даних та їх джерела. Растрові типи даних. Особливості та відмінності від векторних даних. Цифрові моделі рельєфу. Джерела растрових карт. Принципи роботи оптичних та радарних супутників. Супутники Sentinel -2 та Landsat. Отримання мап різного призначення за допомогою різних видів обробки, зокрема з використанням індексів.

Робота з растровими картами. Перетворення растрових карт на векторні і навпаки. Растровий калькулятор.

Створення власних мап. Обробка космічних знімків. Геовізуальний аналіз. Візуалізація просторово-часових даних. Тематичні карти та їх типи. Принципи вибору способів візуалізації. Класифікація та узагальнення даних на мапі. Створення мап. Додавання шарів, легенди, текстів та малюнків до мапи. Редагування створеної мапи.

Вид семестрового контролю: залік.

Рекомендована література:

1. Донченко М. В., Коваленко І.І. Геоінформаційні системи : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 132 с. <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/449>
2. Географічні інформаційні системи: Навчальний посібник / Брезницький Е. Ю., Зотов С. В., Примаченко К. В., Федченко О. П. К.: НУОУ, 2024. 263 с. <https://surl.li/gomxlo>
3. Костріков С. В., Сегіда К. Ю. Географічні інформаційні системи: навчально-методичний посібник для аудиторної та самостійної роботи студентів за спеціальностями «Географія», «Економічна та соціальна географія». Харків, 2016. 82 с. http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/Methoduchka_GIS_2016.pdf
4. Лаврик О.Д. Геоінформаційні технології в географії : навчальний посібник. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2014. 120 с. https://library.udpu.edu.ua/library_files/ece/6680_01.pdf
5. Павленко Л.А. Геоінформаційні системи: навчальний посібник. Х.: Вид. ХНЕУ, 2013. 260 с. <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/11971>
6. Самойленко В.М. Географічні інформаційні системи та технології: Підручник. К.: Ніка-Центр, 2010. 448 с. <https://surl.li/mabfum>
7. Самойленко В., Білоус Л. Проєктування геоінформаційних систем : підручник (електронна версія, англ. і укр.). Київ: Ніка-Центр, 2024. 254 с. <https://surl.li/ofrogm>
8. Шипулін В.Д. Основи ГІС-аналізу: навч. посібник. Х. : ХНУМГ, 2014. 330 с. <https://eprints.kname.edu.ua/36960/>
9. Шипулін В.Д. Основні принципи геоінформаційних систем: навч. посібник. Х.: ХНАМГ, 2010. 313 с. <https://elib.chdtu.edu.ua/e-books/4014>

10. Часковський О., Андрейчук Ю., Ямелинець Т. Застосування ГІС у природоохоронній справі на прикладі відкритої програми QGIS: навч. посіб. Львів : Простір-М, 2021. 228 с.
https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/GIS-in-Nature-Protection_QGIS.pdf
11. Campbell J., Shin M. Essentials of Geographic Information Systems. 2011.
<https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/67> українською: <https://surl.li/brdowc>
12. Knudby A. Remote sensing. 2011. <https://ecampusontario.pressbooks.pub/remotesensing/>
українською: <https://surl.li/hhbawo>
13. Olaya V. Introduction to GIS. London, 2018. 138 p. <https://volaya.github.io/gis-book/en/gisbook.pdf>
14. Tatlonghari R.G.A. Basic GIS Training using Quantum GIS For multi-hazard mapping of selected Barangays in Camarines Sur and Catanduanes. Bicol, 2009. 36 p.
https://www.preventionweb.net/files/13932_ACF2.pdf
15. Smith M., Goodchild M., Longley P. Geospatial Analysis: A Comprehensive Guide. Winchelsea Press, 2018. <https://www.spatialanalysisonline.com/>